

ΕΝΤΥΠΟ ΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΠΛΑΝΟΥ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΧΩΡΟΥ

Α. Το πλάνο συντήρησης του πράσινου σημείου αποσκοπεί στο να διασφαλίσει ότι το κάθε σχολείο θα καταρτίσει οργανωμένα και μέσα από παιδαγωγικές διαδικασίες ένα πρόγραμμα δραστηριοτήτων για τη συντήρηση, την προστασία και τη διατήρηση του χώρου πράσινου μακροπρόθεσμα. Το πλάνο συντήρησης θα πρέπει να καλύπτει τόσο τη φροντίδα, προστασία και διατήρηση του πράσινου χώρου κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του σχολείου, όσο και κατά τις περιόδους, όπου το σχολείο είναι κλειστό (γιορτές Χριστουγέννων, Πάσχα, Θερινές διακοπές). Το πλάνο συντήρησης αναμένεται να είναι προϊόν συλλογικής διαδικασίας, συλλογικών αποφάσεων και δέσμευσης όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Περιγραφή της πορείας και των ενεργειών συντήρησης, φροντίδας και προστασίας του χώρου πράσινου κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του σχολείου.

Περιγράψτε με ποιον τρόπο θα οργανώσετε τους/τις μαθητές/μαθήτριες για τη φροντίδα, προστασία και διατήρηση του πράσινου χώρου κατά τη λειτουργία του σχολείου. Περιγράψτε τη διαδικασία και τις ενέργειες στις οποίες θα προβείτε.

Σημειώστε επίσης ποιοι άλλοι φορείς θα εμπλακούν και με ποιον τρόπο.

Για τη διατήρηση και προστασία των χώρων πράσινου έχει ήδη καταρτιστεί **πρόγραμμα συντήρησης και φροντίδας**, το οποίο θα εφαρμόζεται καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς και θα συνεχίζεται και κατά τις περιόδους που το σχολείο παραμένει κλειστό. Το πρόγραμμα βασίζεται στην ενεργό συμμετοχή όλων των μαθητών/τριών, με κατανομή αρμοδιοτήτων ανά τάξη, στην καθοδήγηση των εκπαιδευτικών και στη συνεργασία με τον κηπουρό και το βοηθητικό προσωπικό του σχολείου.

Κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του σχολείου

Οι βασικές ενέργειες έχουν οργανωθεί ως εξής:

1. **Ανάληψη από μαθητές/τριες ανάλογα με τον χώρο**
 - Οι τάξεις του ορόφου φροντίζουν τους ανθώνες με δέντρα (πότισμα, ξεχόρτισμα, λίπανση).
 - Η φροντίδα του λαχανόκηπου θα οργανωθεί με σαφές εβδομαδιαίο πρόγραμμα, ώστε κάθε τάξη να αναλαμβάνει για ένα διάστημα το πότισμα, τον καθαρισμό και την παρακολούθηση της ανάπτυξης των φυτών. Οι δραστηριότητες αυτές θα γίνονται πάντα με την καθοδήγηση των υπεύθυνων εκπαιδευτικών, ώστε τα παιδιά να αποκτούν εμπειρία, αλλά και να διασφαλίζεται η σωστή φροντίδα του χώρου.
2. **Συστήματα άρδευσης**
 - Στους ανθώνες με αναρριχητικά φυτά στην τράτασα του 1ου ορόφου λειτουργεί από την αρχή στάγδην άρδευση, λόγω δυσκολίας πρόσβασης.
 - Στα μεγάλα δέντρα και μπανανιές έχουν τοποθετηθεί λάστιχα ποτίσματος με σταγόνες.
 - Για όλες τις αρδεύσεις χρησιμοποιείται νερό από τη διάτρηση του σχολείου.
3. **Εξειδικευμένες εργασίες**
 - Ο κηπουρός του σχολείου θα αναλάβει το κλάδεμα με συγκεκριμένες οδηγίες:
 - ανύψωση κόμης και άνοιγμα κλαδιών για περισσότερη σκίαση,
 - ενίσχυση της ανάπτυξης δέντρων μπροστά από νότια παράθυρα, ώστε να καλύπτουν τα ανοίγματα και να μειώνεται η θερμοκρασία στις αίθουσες.
4. **Ρόλοι και συνεργασίες**
 - Οι μαθητές/τριες συμμετέχουν σε απλές εργασίες φροντίδας, πάντα με την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών.
 - Οι εκπαιδευτικοί συντονίζουν και παρακολουθούν το πρόγραμμα.
 - Ο κηπουρός εκτελεί τις πιο απαιτητικές εργασίες (κλαδέματα, τεχνική φροντίδα).
 - Το βοηθητικό προσωπικό στηρίζει τη λειτουργία του συστήματος άρδευσης και βοηθά

Περιγραφή της πορείας και των ενεργειών συντήρησης, φροντίδας και προστασίας του χώρου πρασίνου κατά τη διάρκεια που το σχολείο είναι κλειστό.

Περιγράψτε τη διαδικασία και τις ενέργειες στις οποίες θα προβείτε σε συνεργασία με όλους τους/τις εταίρους και τη σχολική κοινότητα για την προστασία, συντήρηση και φροντίδα του χώρου πρασίνου κατά τις περιόδους που το σχολείο είναι κλειστό.

Όταν το σχολείο είναι κλειστό

Κατά τις περιόδους που το σχολείο παραμένει κλειστό (διακοπές, αργίες, καλοκαίρι), έχει ήδη προβλεφθεί **πρόγραμμα συνεχούς φροντίδας**, ώστε να διασφαλιστεί η σωστή ανάπτυξη και η προστασία του πρασίνου.

1. Συστήματα άρδευσης

- Το στάγδην πότισμα παραμένει σε λειτουργία σε όλους τους ανθώνες του ορόφου, στους χώρους με αναρριχητικά φυτά, καθώς και στις θέσεις με μεγάλα δέντρα και μπανανιές.
- Ρυθμίζεται η παροχή σε ελάχιστο επίπεδο, ώστε να εξασφαλίζεται επάρκεια νερού χωρίς σπατάλη.

2. Έλεγχος και συντήρηση

- Το βοηθητικό προσωπικό του σχολείου, που εργάζεται και κατά τους θερινούς μήνες, ελέγχει εβδομαδιαία την καλή λειτουργία του συστήματος άρδευσης και επιθεωρεί για τυχόν διαρροές ή προβλήματα.
- Ο κηπουρός του σχολείου πραγματοποιεί προγραμματισμένες επισκέψεις για κλάδεμα, καθαρισμό και φροντίδα, ανάλογα με τις εποχικές ανάγκες.

3. Συνεργασίες

- Σε συνεργασία με το Θερινό Πρόγραμμα της Μητρόπολης Λεμεσού πραγματοποιούνται επιπλέον έλεγχοι, με έμφαση στον λαχανόκηπο και στα πιο ευαίσθητα φυτά.

4. Καταγραφή και ενημέρωση

- Κρατείται σύντομο ημερολόγιο παρακολούθησης (logbook), στο οποίο σημειώνονται τακτικοί έλεγχοι, τυχόν βλάβες ή επεμβάσεις.
- Η Διεύθυνση του σχολείου ενημερώνεται άμεσα σε περίπτωση προβλήματος, ώστε να δρομολογούνται οι απαραίτητες ενέργειες.

Για την καλύτερη οργάνωση της φροντίδας του πρασίνου έχει ετοιμαστεί χρονοδιάγραμμα ενεργειών, στο οποίο καταγράφονται με σαφήνεια οι δραστηριότητες, η συχνότητα εκτέλεσής τους, οι υπεύθυνοι καθώς και η εποχική διαφοροποίηση των εργασιών. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι κάθε εργασία πραγματοποιείται στον κατάλληλο χρόνο και από τα κατάλληλα άτομα, ώστε να διατηρείται ο σχολικός μας χώρος πράσινος και λειτουργικός καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Δραστηριότητα	Χειμερινή περίοδος (Σεπ.–Μάιος)	Θερινή περίοδος (Ιούν.–Αύγ.)	Υπεύθυνοι
Πότισμα ανθώνων & μικρών φυτών	1–2 φορές/εβδομάδα (ανάλογα με βροχοπτώσεις)	2–3 φορές/εβδομάδα	Μαθητές/εκπαιδευτικοί – Βοηθητικό προσωπικό το καλοκαίρι
Πότισμα λαχανόκηπου	2 φορές/εβδομάδα	3 φορές/εβδομάδα	Μαθητές/εκπαιδευτικοί – Καλοκαίρι: Θερινό πρόγραμμα + βοηθητικό προσωπικό
Στάγδην άρδευση (αναρριχητικά, μεγάλα δέντρα, μπανανιές)	Συνεχής λειτουργία με ελάχιστη παροχή	Συνεχής λειτουργία, αυξημένη παροχή	Βοηθητικό προσωπικό
Καθαρισμός ζιζανίων / ξεχόρτισμα	Εβδομαδιαία με συμμετοχή μαθητών	Ανά 2 εβδομάδες (λόγω λιγότερης	Μαθητές/εκπαιδευτικοί – Καλοκαίρι: κηπουρός

		βλάστησης)	
Κλάδεμα για σκίαση και διαμόρφωση	Χειμερινό/ανοιξιάτικο κλάδεμα (Φεβρ.–Μάρτ.)	Ελαφρύ καλοκαιρινό καθαρίσμα αν χρειαστεί	Κηπουρός
Έλεγχος/συντήρηση συστήματος άρδευσης	Εβδομαδιαίος έλεγχος	Εβδομαδιαία + καθημερινή οπτική επιθεώρηση	Βοηθητικό προσωπικό
Ενημέρωση ημερολογίου (logbook)	Εβδομαδιαία καταγραφή	Εβδομαδιαία καταγραφή	Εκπαιδευτικοί/βοηθητικό προσωπικό

Β. Η συντήρηση ενός χώρου πρασίνου απαιτεί, όχι μόνο συστηματική φροντίδα, παρακολούθηση και έλεγχο, αλλά και την εφαρμογή κατάλληλων πρακτικών για να διατηρηθεί υγιής και αισθητικά όμορφος. Ο καταρτισμός του πλάνου συντήρησης του χώρου πρασίνου αποσκοπεί στη διατήρηση και προστασία του σε βάθος χρόνου, ώστε να αξιοποιείται ως υπαίθριος χώρος μάθησης και απόλαυσης από τη σχολική/τοπική κοινότητα. Σημειώνεται ότι το πλάνο συντήρησης είναι ετήσιο, συμπεριλαμβανομένων και των θερινών διακοπών.

Έδαφος

Περιγράψτε τον τρόπο με τον οποίο θα διατηρηθεί υγιές το έδαφος του χώρου πρασίνου που προτίθεστε να δημιουργήσετε, ώστε να βελτιώνεται συνεχώς η δομή του εδάφους, να συγκρατείται η υγρασία και να παρέχονται βασικά θρεπτικά συστατικά για τα φυτά (προσθήκη οργανικής ύλης, χρήση εδαφοβελτιωτικού/λίπασμα οργανικό ή ανόργανο, εδαφοκαλυπτικό φυτό/υλικό κ.λπ.).

Για τη διασφάλιση υγιούς και παραγωγικού εδάφους θα εφαρμοστούν συνδυασμένες πρακτικές:

- **Αντικατάσταση εδάφους** στον χώρο του λαχανόκηπου με καταλληλότερο, πλούσιο σε οργανική ουσία, που θα προμηθεύσει συνεργαζόμενο φυτώριο.
- **Χρήση οργανικών λιπασμάτων**, κυρίως βιολογικών, που θα προμηθευόμαστε από εξειδικευμένα γειτονικά με το σχολείο καταστήματα.
- **Δημιουργία σχολικού κομποστοποιητή**, Θα γίνει προσπάθεια δημιουργίας κομπόστ στο σχολείο για χρήση στον κήπο, ώστε τα οργανικά υπολείμματα (φύλλα, κλαδάκια, χορτάρι) να επαναχρησιμοποιούνται ως βελτιωτικό εδάφους.
- **Εδαφοκάλυψη (mulching)** με οργανικά υλικά (ροκανίδι, φύλλα, θρυμματισμένο ξύλο) για περιορισμό εξάτμισης, μείωση ζιζανίων και βελτίωση μικροβιακής ζωής.

Άρδευση - Αποτελεσματική χρήση νερού

Καθορίστε τον τρόπο με τον οποίο θα διασφαλίζεται η αποτελεσματική χρήση νερού για σκοπούς άρδευσης του χώρου πρασίνου κατά τη διάρκεια του χρόνου, ώστε να μειώνεται στο ελάχιστο η σπατάλη νερού (φύτευση εγκλιματισμένων ξηρανθεκτικών φυτών, άρδευση νωρίς το πρωί ή αργά το απόγευμα ή το βράδυ για ελαχιστοποίηση της εξάτμισης, εγκατάσταση αυτόματου συστήματος άρδευσης/στάγδην άρδευσης, αισθητήρας υγρασίας εδάφους, συλλογή βρόχινου νερού κ.λπ.).

Για την άρδευση θα εφαρμοστεί **συνδυασμός εξοικονόμησης και τεχνολογίας**, με στόχο τη μείωση της σπατάλης και την αποτελεσματική κάλυψη των αναγκών των φυτών:

- **Ανθώνες:** Θα ακολουθηθεί σταδιακή διαδικασία. Αρχικά οι ανθώνες θα ποτίζονται χειροκίνητα από τους μαθητές/τριες με ποτιστήρια, χρησιμοποιώντας και το νερό που συλλέγεται από τα κλιματιστικά του σχολείου, ώστε να μειώνεται η σπατάλη και να ενισχύεται η εκπαιδευτική διάσταση της δράσης. Στη συνέχεια θα τοποθετηθεί στάγδην σύστημα άρδευσης, για να διασφαλίζεται η σταθερή υγρασία και η συνέχεια στη φροντίδα, ιδιαίτερα σε περιόδους που το σχολείο παραμένει κλειστό.
- **Αναρριχητικά, μεγάλα δέντρα και μπανανιές:** Θα λειτουργεί στάγδην άρδευση, ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες σε νερό με ελεγχόμενο και στοχευμένο τρόπο.
- **Λαχανόκηπος:** Το πότισμα θα γίνεται με ποτιστήρι από τους μαθητές/τριες που συμμετέχουν στο

πρόγραμμα, με καθοδήγηση των εκπαιδευτικών, ώστε να υπάρχει καλύτερος έλεγχος της ποσότητας νερού και άμεση εκπαιδευτική εμπειρία.

- **Πηγή νερού:** Για την άρδευση θα χρησιμοποιείται κυρίως νερό από τη διάτρηση του σχολείου, συμπληρωματικά με το νερό που συλλέγεται από τα κλιματιστικά.
- **Πρόγραμμα ποτίσματος:** Θα πραγματοποιείται νωρίς το πρωί, για μείωση της εξάτμισης και εξοικονόμηση νερού.
- **Υποδομές:** Θα γίνει σταδιακή αντικατάσταση ή επιδιόρθωση παλαιών λάστιχων άρδευσης, ώστε να διασφαλιστεί καλύτερη απόδοση του συστήματος και μείωση των απωλειών.
- **Μελλοντικές δράσεις:** Θα εξεταστεί η δυνατότητα εγκατάστασης συστήματος συλλογής βρόχινου νερού, ώστε να ενισχυθεί η βιωσιμότητα και η αυτάρκεια του σχολείου σε νερό άρδευσης.

Φυσική και ολοκληρωμένη διαχείριση παρασίτων

Καθορίστε τον τρόπο με τον οποίο θα ελεγχθεί συστηματικά ο πληθυσμός των παρασίτων με φυσικό τρόπο (συστηματική παρατήρηση, συγκαλλιέργειες, συνοδευτικές φυτεύσεις, εξαπόλυση ωφέλιμων εντομών όπως πασχαλίτσες, μάντισσες – αλογάκια της Παναγίας, χρήση φυσικών μεθόδων ελέγχου παρασίτων όπως πράσινο σαπούνι, πιπέρι καγιέν, κ.λπ.).

Στόχος μας είναι η **προστασία των φυτών χωρίς χρήση χημικών φυτοφαρμάκων**, μέσα από φυσικές και οικολογικές μεθόδους. Για τον σκοπό αυτό θα εφαρμοστούν τα εξής:

- **Συστηματική παρακολούθηση:** Μαθητές/τριες και εκπαιδευτικοί θα παρατηρούν τα φυτά σε τακτική βάση, ώστε τυχόν προσβολές να εντοπίζονται έγκαιρα και να αντιμετωπίζονται σε αρχικό στάδιο.
- **Συγκαλλιέργειες και συνοδευτικές φυτεύσεις:** Στον λαχανόκηπο και στους ανθώνες θα χρησιμοποιούνται και κάποια φυτά που λειτουργούν αποτρεπτικά για έντομα (π.χ. καλέντουλα, βασιλικός, μέντα), δημιουργώντας φυσικά «φράγματα».
- **Ωφέλιμα έντομα:** Θα επιδιωχθεί η προσέλκυση και διατήρηση ωφέλιμων οργανισμών (π.χ. πασχαλίτσες, αλογάκια της Παναγίας), που συμβάλλουν στη μείωση πληθυσμών επιβλαβών εντόμων.
- **Φυσικά σκευάσματα:** Σε περίπτωση μικρών προσβολών θα χρησιμοποιούνται ήπιες οικολογικές λύσεις, όπως πράσινο σαπούνι, διαλύματα σκόρδου ή πιπεριού, ώστε να προστατεύονται τα φυτά από βλαβερά υπολείμματα.
- **Συνεργασία με ειδικούς:** Σε περίπτωση σοβαρότερης προσβολής, θα ζητείται η καθοδήγηση γεωπόνου, με στόχο την εφαρμογή στοχευμένων, φυσικών μεθόδων αντιμετώπισης.

Με αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται ότι το σχολικό πράσινο θα παραμένει υγιές, ενώ ταυτόχρονα οι μαθητές/τριες θα εκπαιδεύονται σε πρακτικές **ολοκληρωμένης διαχείρισης** φιλικές προς το περιβάλλον

Διαχείριση ζιζανίων

Παραθέστε το πλάνο σας για την απομάκρυνση των ζιζανίων (αγριόχορτων) από τον κήπο σας, ώστε να μην ανταγωνίζονται τα φυτά σας για νερό, θρεπτικά συστατικά και ηλιακό φως (παρατήρηση, ξεχόρτισμα, εδαφοκάλυψη με ροκανίδι/θρυματισμένο ξύλο, πτευκόφλουδα, εδαφοκαλυπτικά φυτά και καλλιέργειες).

Η παρουσία ζιζανίων θα αντιμετωπίζεται με **φυσικές και φιλικές προς το περιβάλλον πρακτικές**, ώστε να μην επηρεάζεται η ανάπτυξη των φυτών:

- **Συστηματική παρατήρηση:** Τα παρτέρια και ο λαχανόκηπος θα ελέγχονται τακτικά από μαθητές/τριες και εκπαιδευτικούς.
- **Χειρονακτικό ξεχόρτισμα:** Τα αγριόχορτα θα αφαιρούνται με το χέρι ή με μικρά εργαλεία, κυρίως όταν είναι χαμηλά, ώστε να μην εξαπλώνονται.
- **Εδαφοκάλυψη (mulching):** Στις λεκάνες των δέντρων και σε επιλεγμένα σημεία θα τοποθετείται θρυματισμένο ξύλο ή φλοιός (π.χ. πτευκόφλουδα), ώστε να διατηρείται η υγρασία, να μειώνεται η ανάπτυξη ζιζανίων και να βελτιώνεται η δομή του εδάφους.

- **Εδαφοκαλυπτικά φυτά:** Όπου είναι εφικτό θα χρησιμοποιούνται εδαφοκαλυπτικά είδη (π.χ. βίκος, τριφύλλι) για ανταγωνισμό με τα ζιζάνια και ταυτόχρονη εμπλουτισμό του εδάφους.
- **Πρόσθετο όφελος:** Η εδαφοκάλυψη με οργανικά υλικά θα συμβάλλει και στην αποτροπή εισόδου γατών στις λεκάνες δέντρων, διατηρώντας τον χώρο καθαρό και υγιή.

Με αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται ότι τα φυτά θα έχουν επαρκές νερό, θρεπτικά συστατικά και ηλιακό φως, χωρίς ανταγωνισμό από τα ζιζάνια.

Κλάδεμα

Περιγράψτε το πλάνο σας για το κλάδεμα των φυτών που προτίθεστε να φυτέψετε, ώστε να διασφαλίζεται η κυκλοφορία του αέρα και η υγιής ανάπτυξη των φυτών, καθώς και η διατήρηση του σχήματός τους και γενικότερα της εμφάνισης του χώρου πρασίνου.

Το κλάδεμα θα γίνεται με προσοχή και συγκεκριμένο σκοπό: να εξασφαλίζουμε χώρους σκιάς, να βελτιώνουμε το μικροκλίμα και να διατηρούμε την υγεία των φυτών.

- **Αναρριχητικά και μικρά δέντρα στους ανθώνες:** Θα κλαδεύονται ελαφρά από μαθητές/τριες, με καθοδήγηση εκπαιδευτικού ή γεωπόνου, για αφαίρεση ξερών κλαδιών και διατήρηση της ισορροπημένης ανάπτυξης.
- **Μεγάλα δέντρα:** Το κλάδεμα θα γίνεται αποκλειστικά από τον κηπουρό, με σαφείς οδηγίες:
 - να επιτρέπεται στα δέντρα μπροστά από τα νότια παράθυρα να ψηλώνουν, ώστε να σκιάζουν τις αίθουσες και να μειώνεται η θερμοκρασία,
 - να αναπτύσσονται οριζόντια τα κλαδιά σε επιλεγμένα σημεία, για τη δημιουργία φυσικών στεγασμένων χώρων παιχνιδιού και ξεκούρασης,
 - να διαμορφώνονται οι κόμες έτσι ώστε να ενισχύεται η ροή αέρα και να μειώνεται η αίσθηση καύσωνα στην αυλή.
- **Στόχοι κλαδέματος:**
 - Δημιουργία και διατήρηση σκιάς.
 - Βελτίωση του μικροκλίματος και μείωση θερμοκρασίας σε αίθουσες και αυλή.
 - Πρόληψη ασθενειών μέσω αερισμού και ισορροπημένης ανάπτυξης.
 - Λειτουργική διαμόρφωση του χώρου με έμφαση στις ανάγκες των παιδιών.
 - Αποφυγή υπερβολικού κλαδέματος που αποδυναμώνει τα δέντρα και ακυρώνει τα περιβαλλοντικά τους οφέλη.

Με αυτόν τον τρόπο, τα δέντρα του σχολείου θα μπορούν να προσφέρουν όχι μόνο ομορφιά, αλλά και ουσιαστική προστασία, σκιά και δροσιά στη σχολική κοινότητα.

Διαχείριση κλαδεμάτων

Προσδιορίστε τον τρόπο με τον οποίο θα διαχειρίζεστε τα κλαδέματα (περισυλλογή από τον δήμο/κοινότητα, κομποστοποίηση, τεμαχιστής κλαδεμάτων, κ.λπ.)

Η διαχείριση των κλαδεμάτων θα γίνεται με τρόπο που να αξιοποιεί τα υλικά:

- **Μεγάλα ξυλώδη υπολείμματα:** Θα απομακρύνονται από τον κηπουρό σε συνεργασία με τον Δήμο/Κοινότητα, ώστε να οδηγούνται σε αρμόδιους χώρους.
- **Μικρά κλαδάκια, φύλλα και αγριόχορτα:** Θα συγκεντρώνονται σε ειδικό χώρο του σχολείου για τη δημιουργία κομπόστ. Με αυτόν τον τρόπο θα παράγεται οργανικό λίπασμα, το οποίο θα επιστρέφει στον λαχανόκηπο και στους ανθώνες, βελτιώνοντας το έδαφος και μειώνοντας την ανάγκη αγοράς λιπασμάτων.
- **Μικρές ξύλινες κατασκευές:** Μικρά κλαδάκια θα χρησιμοποιούνται για απλές κατασκευές στον σχολικό κήπο, όπως στηρίγματα για τα λαχανικά, μικρούς φυσικούς φράχτες γύρω από παρτέρια που λειτουργούν ως μικροί οικοτόποι για ζώα και έντομα.
- **Ξυλοτεμαχίδια για έντομα (bug hotels):** Μικρά κομμάτια ξύλου ή κοίλα κλαδιά θα αξιοποιούνται για να δημιουργηθούν «ξενοδοχεία εντόμων», που προσελκύουν ωφέλιμα έντομα (π.χ.

- πασχαλίτσες, μέλισσες) και ενισχύουν τη βιοποικιλότητα.
- **Καλλιτεχνική αξιοποίηση:** Με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού των εικαστικών, τα παιδιά θα χρησιμοποιούν μικρά κλαδάκια σε χειροτεχνίες ή για να φτιάχνουν φυσικές κατασκευές στο μάθημα, δίνοντας και καλλιτεχνική διάσταση στη διαδικασία.

Με αυτόν τον τρόπο τα κλαδέματα μετατρέπονται από «απόβλητο» σε χρήσιμο υλικό, ενισχύοντας τη βιωσιμότητα του σχολικού κήπου και δίνοντας εκπαιδευτικές ευκαιρίες στους μαθητές/τριες.

Προστασία του χώρου πρασίνου από βανδαλισμούς

Αναφερθείτε σε ενέργειες και μέτρα που θα εφαρμόσετε για την προστασία του χώρου πρασίνου από βανδαλισμούς, αλλά και ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της σχολικής κοινότητας για την προστασία και διατήρησή του.

Η προστασία του χώρου πρασίνου θα βασιστεί τόσο σε πρακτικά μέτρα ασφαλείας, όσο και στην καλλιέργεια περιβαλλοντικής ευαισθησίας στη σχολική κοινότητα:

- **Αίσθημα ευθύνης στα παιδιά:** Επειδή οι μαθητές/τριες συμμετέχουν ενεργά στη δημιουργία και φροντίδα του πρασίνου, αναπτύσσουν υπευθυνότητα και σεβασμό απέναντι στον χώρο, γεγονός που μειώνει τον κίνδυνο πρόκλησης ζημιών.
- **Ενημέρωση και δράσεις ευαισθητοποίησης:** Θα γίνονται συζητήσεις και δραστηριότητες στις τάξεις για τη σημασία της προστασίας του πρασίνου, ώστε να γίνει κοινή υπόθεση όλων.
- **Φυσική προστασία του χώρου:** Το σχολείο περιβάλλεται ήδη από υψηλή περίφραξη, που περιορίζει την πρόσβαση τρίτων εκτός σχολικού ωραρίου. Αυτό μειώνει σημαντικά τον κίνδυνο εξωτερικών βανδαλισμών.
- **Συνεργασία άλλων φορέων με τη σχολική κοινότητα:** Ο Σύνδεσμος Γονέων, η σχολική Εφορεία οι τοπικές αρχές θα ενημερώνονται σε περίπτωση φθοράς, ώστε να υπάρχει άμεση υποστήριξη και αποκατάσταση.
- **Συμβολικός έλεγχος:** Με τη δημιουργία μικρών πινακίδων από τα παιδιά (π.χ. «Φρόντισε το δέντρο μου», «Είμαι ο λαχανόκηπος μας»), ενισχύεται το αίσθημα «ιδιοκτησίας» και προστασίας του χώρου.

Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται διπλή προστασία: **πρακτική** (μέτρα ασφαλείας και περίφραξη) και **παιδαγωγική** (ευαισθητοποίηση και συμμετοχή των παιδιών).

Συνεργασίες και συνέργειες

Αναφέρετε τυχόν συνεργασίες και συνέργειες που προτίθεστε να αναπτύξετε για την αποτελεσματικότερη τήρηση και συνεχή αναβάθμιση του πλάνου συντήρησης του χώρου πρασίνου που προτίθεστε να υλοποιήσετε.

Η επιτυχία και η βιωσιμότητα του προγράμματος πρασίνου στηρίζεται σε ένα δίκτυο συνεργασιών που συνδέει το σχολείο με τη σχολική κοινότητα, την τοπική κοινωνία και την ακαδημαϊκή κοινότητα.

Συγκεκριμένα:

- **Σύνδεσμος Γονέων & Σχολική Εφορεία Λεμεσού:** Βασικοί αρωγοί με οικονομική στήριξη και πρακτική βοήθεια για τη συντήρηση του χώρου πρασίνου, την προμήθεια υλικών και την κάλυψη αναγκών.
- **Δρ. Μ. Καταφυγιώτου – Πανεπιστήμιο Νεάπολης:** Συνεχής συνεργασία με ειδικό σε θέματα μικροκλίματος και βιώσιμου σχεδιασμού. Έχει ήδη πραγματοποιήσει ψηφιακές απεικονίσεις «πριν-μετά» της αυλής και εργαστήρια με μαθητές/τριες. Στη συνέχεια μπορεί να εμπλέξει φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου σε μελέτες και εφαρμογές για το μικροκλίμα.
- **Κηπουρός του σχολείου:** Υπεύθυνος για κλαδέματα και εξειδικευμένες εργασίες, ώστε να εξασφαλίζεται η σωστή φροντίδα των μεγάλων δέντρων.
- **Γονέας-κηπουρός:** Έχει ήδη στηρίξει φυτεύσεις στο παρελθόν και αναμένεται να συνεχίσει τη

συμβολή του και στη νέα φάση.

- **Τοπικά καταστήματα γεωργικών εργαλείων:** Παροχή βιολογικών λιπασμάτων και εφοδίων, καθώς και γεωπονική υποστήριξη από τους/τις ειδικούς που εργάζονται εκεί.
- **Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΕΠΑΚ):** Σημαντικός εταίρος, καθώς αρκετοί γονείς μαθητών/τριών εργάζονται ήδη στο Πανεπιστήμιο. Μέσα από αυτή τη σύνδεση μπορεί να αναπτυχθεί επιστημονική συνεργασία, με συμμετοχή ερευνητικών ομάδων σε δράσεις παρακολούθησης και βελτίωσης του σχολικού πρασίνου.
- **Κέντρο Αριστείας «Ερατοσθένης»:** Συνεργασία για μετρήσεις περιβαλλοντικών παραγόντων. Ειδικότερα, μπορεί να πραγματοποιήσει μετρήσεις αστικής θερμονησίδας, σκίασης, υγρασίας και θερμοκρασίας εδάφους, ώστε να αξιολογείται η συμβολή του πρασίνου στη βελτίωση του μικροκλίματος της σχολικής αυλής.
- **Εταιρείες:** Προσπάθεια για οικονομική ή και άλλη στήριξη από Εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, στα πλαίσια της κοινωνικής τους ευθύνης. Για παράδειγμα, η Εταιρεία επίπλων G.E.D. LTD θα κατασκευάσει τα ξύλινα πλαίσια για οριοθέτηση του λαχανόκηπου δωρεάν.

Με αυτό το δίκτυο συνεργασιών, το σχολείο μας αποκτά συνεχή υποστήριξη σε πρακτικό, επιστημονικό και εκπαιδευτικό επίπεδο, εξασφαλίζοντας τη μακροχρόνια βιωσιμότητα και αναβάθμιση του χώρου πρασίνου.